

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**Факультетської науково-практичної конференції
докторантів, аспірантів, молодих вчених і студентів
“Диджиталізація (цифровізація) суспільства: інституційні,
економічні, соціально-психологічні та правові аспекти”**

24 листопада 2023 р.
м. Харків

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**Факультетської науково-практичної конференції докторантів,
аспірантів, молодих вчених і здобувачів вищої освіти**

«Диджиталізація (цифровізація) суспільства: інституційні, економічні, соціально- психологічні та правові аспекти»

24 листопада 2023 р.

м. Харків, 2023

УДК 004
БК 32.973.202

Факультетської науково-практичної конференції докторантів, аспірантів, молодих вчених і студентів «Диджиталізація (цифровізація) суспільства: інституційні, економічні, соціально-психологічні та правові аспекти»: тези доповідей, 24 листопада 2023 р. – Харків: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2023. – 110 с.

Наведені тези пленарних та секційних доповідей за теоретичними та практичними результатами наукових досліджень і розробок. Представлені результати теоретичних і практичних досліджень у галузі економіки, управління та адміністрування, публічного управління та права. Розглянуті питання диджиталізації економічних процесів в Україні та у світі, визначені основні тренди та перспективи цих процесів. Висвітленні особливості розуміння праці в сучасному інформаційно-комунікаційному просторі в розрізі їх викликів та перспектив. Представлене розуміння ролі публічного управління в умовах диджиталізації економічного та соціального середовища. Представлені аспекти права та інформаційних технологій в сучасних умовах диджиталізація.

Відповідальний за випуск:
Власенко Т. А.

Роботи надруковані з авторських оригіналів, що надані оргкомітету, за авторської редакції.

Електронний варіант матеріалів конференції доступний на сайті конференції:

<https://foss.kn-it.info/>

©ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ДИДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ: ТРЕНДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	10
<i>Андрієнко Анна Денисівна, Момот Каміла Владиславівна</i> РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ	10
<i>Артюх Анастасія Сергіївна</i> КОНТРОЛЬ ВИТРАТ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ	12
<i>Батіг Владислав Васильович</i> СУТНІСНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНКЛЮЗИВНОЇ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ	14
<i>Бендасюк Олег Олександрович, Неклюдова Татяна Миколаївна</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЯХ	16
<i>Бондар Станіслав Максимович</i> ОБГРУНТУВАННЯ КОНКУРЕНТНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	18
<i>Гречишнікова Ірина Олександрівна</i> ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	20
<i>Глушков Олег Анатолійович</i> СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ ТВАРИННИЦТВА В УКРАЇНІ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ	23
<i>Гриценко Анна Михайлівна</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ У СУЧАСНИЙ БІЗНЕС: АНАЛІЗ ТРЕНДІВ ТА ПЕРСПЕКТИВ	24
<i>Гудко Тетяна Андріївна</i> ТЕНДЕНЦІЇ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНСЬКОМУ БІЗНЕСІ	26
<i>Дібров Владислав Сергійович</i> ПРОБЛЕМА ІНФОРМАЦІЙНОЇ АСИМЕТРІЇ НА СУЧАСНОМУ ІТ-РИНКУ	28
<i>Долгополов Кирило Олександрович</i> ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ З ВИКОРИСТАННЯМ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ	29
<i>Іванова Вікторія Олегівна</i> РОЗВИТОК КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА В ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ	31
<i>Іванченков Вячеслав Сергійович</i> НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЧНИХ ЗМІН ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ	33

<i>Капустян Катерина Сергіївна</i>	35
КІБЕРБЕЗПЕКА В УМОВАХ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ: ЗАХОДИ ТА ЗАГРОЗИ ДЛЯ БІЗНЕСУ	
<i>Карабута Валерія Вадимівна</i>	37
СУЧАСНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	
<i>Коваленко Катерина Вікторівна</i>	38
РОЛЬ СТРАТЕГІЧНОГО МАРКЕТИНГУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ	
<i>Кузьома Віталій Вікторович</i>	40
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ В АГРОПРОДОВОЛЬЧОМУ СЕКТОРІ	
<i>Кучерук Олександр</i>	43
АСПЕКТИ КРЕАТИВНОСТІ ЯК НАЙБІЛЬШОЇ ЦІННІСТЬ ТОВАРУ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ	
<i>Лагодієнко Олег Вікторович</i>	45
УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ ESG КОНЦЕПЦІЇ	
<i>Малініна Еліна Дмитрівна</i>	47
ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ	
<i>Масалітін Євген Володимирович</i>	48
ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ	
<i>Мисик Володимир Володимирович</i>	50
ТЕНДЕНЦІЇ РЕЛОКАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІЙНИ	
<i>Мірошниченко Владислава Олексіївна</i>	53
СТРАТЕГІЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИТРАТ	
<i>Момот Каміла Владиславівна, Андрієнко Анна Денисівна</i>	55
СТРАТЕГІЯ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ШЛЯХ ДО РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО БІЗНЕСУ	
<i>Некупальна Ганна Олексіївна</i>	56
ВИТРАТИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ: ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ	
<i>Ніщєретов Владислав Володимирович</i>	59
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ	
<i>Орда Дар'я Костянтинівна</i>	60
ЕВОЛЮЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ПІД ВПЛИВОМ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ: АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ БІЗНЕСУ	
<i>Паккі Андрій Глібович</i>	62
ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ	
<i>Проценко Анна Олександрівна</i>	64
МЕТОДИ ЦІНОУТВОРЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ	

<i>Пєчка Сергій Сергійович</i>	66
ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ СТРАТЕГІЙ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
<i>Ревенко Олена Вікторівна</i>	68
АНАЛІЗ ЧИННИКІВ ВПЛИВУ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ МАЛОГО БІЗНЕСУ	
<i>Рибальченко Софія Олександрівна</i>	70
ДИДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ	
<i>Романчук Руслан Артурович</i>	72
ДИДЖИТАЛІЗАЦІЯ В ПІДВИЩЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	
<i>Сотникова Анастасія Володимирівна</i>	73
ОСОБЛИВОСТІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ	
<i>Степаненко Сергій Віталійович</i>	75
РІВЕНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРОВИРОБНИКІВ МАТЕРІАЛЬНО- ТЕХНІЧНИМИ РЕСУРСАМИ ЯК ПЕРЕДУМОВА НАРОЩУВАННЯ ОБСЯГІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА	
<i>Тронов Данило Андрійович</i>	77
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МЕБЛЕВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
<i>Ушкальов Володимир Васильович,</i>	78
<i>Мартіянова Марина Павлівна</i>	
ЛІНГВІСТИЧНІ КРИТЕРІЇ МЕТАПРОГРАМНОГО ПРОФІЛЮВАННЯ В ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ	
<i>Фадєєв Олександр Павлович</i>	80
ВПЛИВ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	
<i>Шепелева Ольга Валеріївна</i>	82
СТРУКТУРА МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ТУРИСТСЬКОЮ ПРИВАБЛИВІСТЮ ТЕРИТОРІЙ	
СЕКЦІЯ 2. ПРАЦЯ В ІТ-ПРОСТОРИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	84
<i>Ачкасова Оксана Вікторівна,</i>	84
<i>Кузьменко Владислав Віталійович</i>	
РОЛЬ АВТОМАТИЗАЦІЇ ПРОЦЕДУРИ ПІДБОРУ ПЕРСОНАЛУ ДЛЯ УСПІШНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
<i>Білик Анжела Олександрівна</i>	86
ДИДЖИТАЛІЗАЦІЯ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	
<i>Єрмоленко Олексій Анатолійович, Карнов Ілля Олегович</i>	87
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДЕФІНІЦІЇ «ЯКІСТЬ ТРУДОВОГО ЖИТТЯ»	

<i>Єрмоленко Олексій Анатолійович, Юрченко Микита Володимирович</i>	89
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УКРАЇНІ	
<i>Іванісов Олег Вікторович, Безугла Руслана Олегівна</i>	91
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	
<i>Лебединська Олена Сергіївна</i>	93
МОЛОДІЖНИЙ РИНОК ПРАЦІ В УКРАЇНІ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	
<i>Луговий Богдан Владиславович</i>	95
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ	
<i>Михайлюк Софія Дмитрівна</i>	97
СУЧАСНІ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМИ ЗАЛУЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ У СОЦІАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВІ	
<i>Mishyna Anastasia</i>	99
FOREIGN EXPERIENCE OF ECONOMIC DIGITALIZATION	
<i>Назарова Галина Валентинівна, Балясний Віктор Олегович</i>	101
АНАЛІЗ ІНДИКАТОРІВ ГНУЧКОСТІ ТА БЕЗПЕКИ НА ВІТЧИЗНЯНОМУ РИНКУ ПРАЦІ	
<i>Писаревська Ганна Іллівна</i>	102
АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ВИКОРИСТАННЯ DIGITAL ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ	
<i>Руденко Вікторія Олександрівна</i>	105
ПОКАЗНИКИ ГОТОВНОСТІ ДО ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ	
<i>Семенченко Андрій Володимирович, Семенченко Аліна Володимирівна</i>	106
ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ПРИНЦИПІВ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	
<i>Сиводід Анастасія Сергіївна</i>	108
КОНКУРЕНТНОСПРОМОЖНІСТЬ ІТ-СФЕРИ НА РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ	
<i>Сотнікова Юлія Володимирівна, Іващенко Микола Миколайович</i>	110
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ ІСНУВАННЯ В УКРАЇНІ	
<i>Сотнікова Юлія Володимирівна, Клизуб Олексій Олегович</i>	112
ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВІЙСЬКОВИХ	

<i>Степанова Ека Рамінівна,</i> <i>Молодецький Геннадій Геннадійович</i>	113
СОЦІАЛЬНІ НАВИЧКИ ДЛЯ ІТ-СПЕЦІАЛІСТІВ	
СЕКЦІЯ 3. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІЧНА	115
ПОЛІТИКА В УМОВАХ ДІДЖИТАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА	
<i>Агаєва Катерина Олександрівна</i>	115
УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ЧЕРЕЗ ВПРОВАДЖЕННЯ SMART CITY ТЕХНОЛОГІЙ	
<i>Александрова Олександра Євгенівна</i>	116
РОЗВИТОК ПУБЛІЧНОГО ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	
<i>Емран Рімма Даудівна</i>	119
ЕЛЕКТРОНІ ВИБОРИ: КРОК В МАЙБУТНЄ ЧИ ВИКЛИК ДЛЯ ДЕМОКРАТІЇ?	
<i>Єрмоленко Оксана Олександрівна,</i> <i>Гальцев Сергій Михайлович</i>	121
ЛЕГІСЛЯТИВНІ ТА РЕГУЛЯТОРНІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНО- ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ	
<i>Єрмоленко Оксана Олександрівна,</i> <i>Гальцев Сергій Михайлович</i>	122
ПОДАЛЬШЕ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ В СФЕРІ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ	
<i>Єрмоленко Оксана Олександрівна,</i> <i>Коваль Софія Павлівна</i>	124
ЦИФРОВІ МЕТОДИ ВЗАЄМОДІЇ ПУБЛІЧНОГО ТА ПРИВАТНОГО СЕКТОРІВ: ЗМІНА ПАРАДИГМИ В УПРАВЛІННІ	
<i>Єрмоленко Оксана Олександрівна,</i> <i>Коньшина Інна Романівна</i>	126
НОРМАТИВНО ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕХАНІЗМУ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ	
<i>Зейналов Рашад Шукюр Огли</i>	127
НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ	
<i>Лола Юлія Юрївна, Катешко Владислав Олексійович</i>	129
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ	
<i>Нікулін Валентин Іванович</i>	131
ФАКТОРИ ВПЛИВУ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ	
<i>Нікулін Валентин Іванович</i>	134
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ	
<i>Пашнєв Віталій Олексійович</i>	135
ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	

даних суб'єктів господарювання. International scientific innovations in human life : Proceedings of the VII International scientific and practical conference, 19–21 January 2022. Manchester, United Kingdom: Cognum Publishing House, 2022. P. 233–237. 5. Секель А. Цілі інформаційної безпеки та їх значення. URL: <https://www.dqsglobal.com/uk-ua/navchajtesya/blog/cili-informacijnoyi-bezpeki-ta-yih-znachennya>

УДК 316.334.23:004

Михайлюк Софія Дмитрівна, здобувач другого курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності 232 «Соціальне забезпечення»,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

СУЧАСНІ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМИ ЗАЛУЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ У СОЦІАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВІ²⁹

Діяльність соціальних підприємств спрямована розв'язати соціально значущі проблеми, здійснити перетворення, і тільки потім отримати прибуток. Розвиток соціального бізнесу гальмується через подолання наслідків епідемії Covid-19 і повномасштабного вторгнення РФ в Україні. Вони призвели до глибокої економічної кризи, закриття чи руйнування різних підприємств, порушили логістичні ланцюги й зменшили кількість працездатного населення. Незважаючи на соціальну місію соціального підприємництва, фінансування таких організацій є проблемою. Залучення фінансових ресурсів стає головним питанням. Потенційні інвестори, нетворкінг, краундфандингові платформи – сучасні способи розв'язання цього питання є важливим як для розвитку соціального підприємництва (СП) в Україні, так і для розвитку державної економіки в цілому.

Проблеми розвитку соціального підприємництва в умовах кризових явищ розглядали І. Вагнер, І. Демко, Т. Гейко та інші, а проблематику розвитку й дієвості фінансування розглянула Ю. Кірсанова [1]. Фінансові інструменти й платформи фінансування СП описувала Ільченко В.М.

Метою дослідження є аналіз процесів фінансового забезпечення й пошуку альтернативних (цифрових) методів фінансування та фінансової підтримки СП.

Соціальне підприємництво – це підприємницька діяльність організації, яка спрямована на розв'язання соціальних проблем шляхом перерозподілу власного прибутку на соціальну мету та/або виробництво товарів/послуг, що вирішують актуальні суспільні запити. Головна відмінність між звичайним (комерційним) і соціальним бізнесами полягає в тому, що для другого отримати прибуток не є основною рушійною силою. СП створюють задля розв'язання соціальних, екологічних чи громадських цілей, а також щоб надавати допомогу вразливим групам населення, особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати, вони забезпечують формування й надання можливостей працевлаштування цих осіб.

Нині можливості держави підтримувати бізнес і підприємства обмежені, а кількість невирішених соціальних питань зростає щодня. З першого дня заснування й протягом своєї діяльності соціальні підприємства стикаються з проблемою фінансування. Залучення коштів навіть для комерційного бізнесу є важким завданням, а тим більше соціальному, який не орієнтується на отримання великих прибутків. Хоча мобільність і швидка адаптація до змін є великими перевагами СП, але поточний стан економіки змушує підприємців самостійно знаходити рішення для цієї проблеми. Тому пошук альтернативних джерел фінансування є важливим для розвитку соціальних підприємств.

Розглянемо зовнішні види фінансової підтримки. Інвестори тут поділяються на три види: які не пред'являють вимоги, пред'являють занижені вимоги й пред'являють ринкові вимоги. Для соціального підприємця найкраще підходять інвестори, які не будуть пред'являти фінансові вимоги до діяльності підприємства. Такі інвестори фінансують СП на основі фандрайзингу, краундфандингу й нетворкінгу [2].

²⁹ Науковий керівник – Мішина Світлана Володимирівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри соціальної економіки, ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Нетворкінг передбачає створення й розвиток мережі знайомств, які будуть корисні для всіх. Бізнес нетворкінг – це галузь, де необхідно вміти чітко і ясно викладати свої думки та бізнес ідеї. Ефективний нетворкінг дозволяє сформувавши правильне оточення, щоб досягти певної мети, створити необхідні особисті й ділові зв'язки, отримати пораду й поділитися досвідом. Завдяки цьому обидві сторони досягають успіху. Познакомитися з цікавими людьми можна на курсах, тренінгах, марафонах, коворкінгу, галузевих виставках, форумах і конференціях, що проходять онлайн [2].

Процесу фінансування можуть сприяти фандрайзинг і краудфандинг. Ці терміни є відносно новими для української економіки, тому їхній аналіз наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Аналіз термінів «фандрайзинг» і «краудфандинг»

Фандрайзинг	Краудфандинг
Це процес залучення грошових коштів і інших ресурсів (людських, матеріальних, інформаційних тощо), які організація не може забезпечити самостійно, та які є необхідними для реалізації певного проекту або своєї діяльності в цілому.	Це співпраця людей, які добровільно об'єднують свої гроші або інші ресурси разом, як правило через Інтернет, щоб підтримати зусилля інших людей або організацій. Таким чином, люди підтримують проекти, які їх зацікавили.
Метою фандрайзингу є	Метою краудфандингу є
пошук інвесторів для фінансування соціальних проектів, що спрямовані на задоволення потреб окремих людей, груп людей, так і суспільства загалом.	пошук інвесторів для реалізації певної бізнес ідеї, здатної принести вигоду всім учасникам бізнесу. Об'єкти фінансування – музичні альбоми, фільми, відеоігри, рідше – малий і середній бізнес.

Джерело: на основі опрацювання [3, 4].

Отже, можна стверджувати, що фандрайзинг є ширшим поняттям і може використовувати краудфандинг для своїх цілей. У фандрайзингу застосовують спеціальні заходи для демонстрації соціального проекту: аукціони, бали, обіди, виставки, концерти тощо. Краудфандингові платформи передбачають, що спонсори для подальшої винагороди отримують право на надання послуг, отримання нових технологій або право користуватися кінцевим продуктом [2].

Згідно дослідженням, інтернет джерела пропонують топ-10 крандфандингових платформ: Kickstarter, Indiegogo, Patreon, GoFundMe, Crowdrise, PledgeMusic, MightyCause, InKind, Crowdfunder, Give, які можуть використовувати підприємці для поповнення свого бюджету [1].

Як приклад застосування альтернативних джерел фінансування можна навести Міжнародний фонд «Відродження» у рамках проекту «EU4USociety». У співпраці з Європейським Союзом він проводить конкурс «Краундфандинг для соціального підприємництва». Під час конкурсу фінансування відбувається спільними зусиллями Фонду та краундфандингових платформ, таких як «Спільнокошт». Це онлайн інструмент для фінансування проектів, який пропонує творчим людям і соціальним інноваторам звернутися за підтримкою. За допомогою платформи «Спільнокошт» збиралися кошти на безліч проектів, особливо пов'язаних із допомогою бійцям АТО і збираються гроші військовим заразом [1].

Отже, соціальне підприємництво перебуває на стику комерції і благодійності. СП допомагає вирішувати соціальні проблеми, але держава не може забезпечити коштами кожен організацію. Тому пошук альтернативних джерел фінансування підприємства є головним завданням для соціальних підприємців під час процесу створення СП. Адже широкий розвиток соціального бізнесу сприяє покращенню якості життя населення, дозволяє подолати наслідки соціально-економічної кризи й розвивати країну загалом.

Подальші дослідження мають бути зосереджені на процесі розвитку соціального підприємництва як ефективного способу розв'язати проблеми всередині держави.

Перелік використаних джерел:

1. Ільченко В.М., Пістунова В. О. Можливості фінансування соціального підприємництва в Україні. *Підприємництво та інновації*. 2023. № 26. С. 47-51.
2. Михальчук Л. В., Бендюг Є. С. Методи залучення фінансових ресурсів для розвитку соціального підприємництва. *Економіка та суспільство*. 2021. № 32. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-56>.
3. Михальчук Л. В.,

Сипало О. М. Вітчизняний краудфандинг: проблеми та перспективи. *Вісник ЖДТУ*. 2015. № 1(71). С. 11–14. DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2015-1\(71\)-234-238](https://doi.org/10.26642/jen-2015-1(71)-234-238). 4. Чернявська О.В., Соколова А.М. Фандрейзинг : навчальний посібник. Київ : Алерта, 2015. 272 с.

УДК 330.354:004

Mishyna Anastasia, 3th year student, specialty 292 «International Economic Relations», Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

FOREIGN EXPERIENCE OF ECONOMIC DIGITALIZATION³⁰

In the conditions of the rapid development of IT technologies the economy, trade, education, and self-government are also moving into online plane. The issue of digitization gained relevance during the COVID-19 pandemic and times of war. Today, digitization in Ukraine is an integral tool for the development of various economic sectors. The study of international experience in implementing digital technologies in the economy is therefore pertinent.

The concept of digitization can be interpreted both in a narrow and broad sense. A narrow approach to interpretation involves understanding digitalization exclusively as a process of transforming the physical form of information into digital form. According to the author, digitization should not be equated. Abroad interpretation of digitization as a process of transforming information from a physical form into a digital one and using it to obtain an economic and (or) social effect through the appropriate transformation of business processes is appropriate. That is, information should not only be digitized in the conditions of the digital economy, but also used, changing the implementation of business processes.

Digitalization of the economy requires the population to have appropriate digital skills. According to Eurostat, more than half (54%) of people aged 16 to 74 in the EU have basic general digital skills. Depending on the country, this indicator is different. Above 70% of the population have basic digital skills in the Netherlands, Finland and Ireland. The following countries have the worst result in terms of the availability of basic digital skills: Romania (28%), Bulgaria (31%) and Poland (43% of the population, respectively) [1].

The EU aims to achieve at least 80% of citizens aged from 16 to 74 having basic skills by 2030 [1].

In the EU, digitization is associated with various aspects: ICT systems and their usage in enterprises, use of the internet and other electronic networks by enterprises, e-commerce, e-business processes and organisational aspects, ICT competence in the enterprise and the need for ICT skills, barriers to the use of ICT, the internet and other electronic networks, e-commerce and e-business processes, ICT security and trust, access to and use of the internet and other network technologies for connecting objects and devices (Internet of Things), access to and use of technologies providing the ability to connect to the internet or other networks from anywhere at any time (ubiquitous connectivity), use of Big data analysis, use of 3D printing, use of robotics, use of Artificial Intelligence, use of Cloud computing ICT and the environment [2].

The World Digital Competitiveness Ranking is compiled annually by the World Competitiveness Center. The top ten successful countries according to this ranking are presented in table 1. The IMD World Digital Competitiveness (WDC) ranking is designed to assess the degree of implementation and exploration of digital technologies that lead to the transformation of government practices, business models, and society.

The WDC ranking methodology determines digital competitiveness based on three main factors: knowledge, technology, and future readiness [3].

In 2022, Denmark secured the highest ranking, with Sweden maintaining its position at third place. Singapore improved its position, claiming the fourth spot in the ranking. Switzerland rose to the fifth position in 2022 compared to 2021. Canada rounded out the top ten leaders in 2022, whereas in 2021, it

³⁰*Supervisor: Associate Professor of the Department of International Economics, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, PhD in Economics, Associate Professor Luhova V. M.*